

використовуючи для цього сенсаційність та інші прийоми привертання уваги, різні методи маніпулятивного впливу на психіку людей [2, с.83]. До того ж з'явилася в соціальних мережах безліч «аматорів-журналістів», які подають багато інформації неперевіреної, «гарячої», яка коментується ними на власний розсуд, з позиції «особистої думки», емоційно забарвленої через особисті через особисті переживання та почуття.

На зміст повідомлень, що передаються ЗМІ, найчастіше впливають економічні, політичні та ідеологічні фактори.

У зв'язку з тим, що інформація сприймається людиною селективно, залежно від наявних психологічних установок, ініціатори інформаційного впливу прагнуть ефективно чинити його на масову свідомість з урахуванням готовності аудиторії сприймати ту чи іншу інформацію. Що ми можемо наразі спостерігати з каналів російського телебачення. Яким би досвідом виявлення психологічних маніпуляцій людина не володіла, вона не в змозі організувати та здійснювати в повному обсязі зустрічний контрманіпулятивний вплив. Це відбувається перш за все через те, що канали засобів масової телекомунікації є одностороннім інструментом інформаційно-психологічного впливу їх власників на споживачів інформації.

Найголовнішою обставиною та характеристикою маніпулятивного інформування є те, що, пропонуючи слухачам або читачам здійснити свій власний розсуд, ЗМІ створюють лише ілюзію незалежності, об'єктивності, можливості вибору з-поміж різних думок[3, с.218].

Актуальним постає питання існування спеціальних структур і процедур виявлення ознак використання способів прихованого психологічного впливу та захист від нього. Від ефективності діяльності цих структур та використання захисних заходів залежить інформаційно-психологічна безпека та повноцінне існування соціальних суб'єктів, як органи влади та державного управління, громадсько-політичну та економічні організації та інші складні соціальні суб'єкти.

Дослідження вчених щодо виявлення індивідуальних особливостей особистості з низьким порогом опору інформаційного впливу та формуванню ефективної моделі психологічного захисту від маніпуляції довели, що особи з високим рівнем нейротизму зазвичай реагують на незвичну, «тривожну» інформацію швидше, ніж більш стабільні особи. У таких осіб спостерігається подовжена реакція, яка триває навіть після надання неприємної для них інформації (стимулів), ніж у осіб з високим рівнем стабільності. Інтроверти з високим рівнем нейротизму більш піддані негативним емоційним станам: тривозі, погрозі та ворожості, через те, що більш вразливі до зовнішнього впливу[4, с.27].

Аналізуючи спеціалізовану літературу за даною тематикою, слід відзначити базові методи психологічного захисту від маніпуляції в інформаційно-психологічній взаємодії, які є альтернативою для збереження психічного здоров'я[5]:

- уникнення (у мас-комунікаційних ситуаціях цей метод можна використовувати через відключення певних каналів ЗМІ, підписок в соціальних мережах, перегляду конкретних програм, у Ютубі – відеороликів, відмова від читання деяких статей, повідомлень і т. п.);

- витіснення (у взаємодії зі ЗМІ, соціальними мережами це проявляється у полегшеній формі за аналогом «уникнення»; а у більш консервативному прояві можуть бути намагання фізичного знищення джерела комунікації);

- управління (у мас-комунікаційних ситуаціях це керування фактично неможливо; у деяких ситуаціях може бути певний ефект від зміни рейтингу популярності визначених каналів, підписників, зменшення або збільшення перегляду преси і т. п.);

- приховування (у масово-комунікаційних ситуаціях відтермінування реакцій, передчасних висновків та оцінок, затримка або відмова від дій та вчинків, які викликані інформаційним впливом (для подальшого раціонального та зваженого аналізу із залученням додаткових даних));

- ігнорування (контроль інформації про джерела впливу, наявності або характері загрози (небезпеки); обмеження кількості такої інформації або її викривлене сприйняття).

Отже, безперечно, інформація є неминучим етапом прогресу та розвитку сучасного суспільства. Але існує нагальна потреба у необхідності створення інтегрованої психокорекційної роботи з людьми, які піддаються маніпуляції з боку ЗМІ, соціальних мереж, Інтернету, з метою підвищення їх толерантності до зовнішнього впливу, симулювання розвитку функцій самоконтролю, формування критичної установки до інформації, яка надходить. Адже ці якості є складовою психічного здоров'я людини і суспільства в цілому.

Список використаних джерел:

1. Глушенко С. Д. Соціально-психологічні особливості Інтернет-аддиктивної поведінки особистості / С. Д. Глушенко // Молодь: освіта, наука, духовність: тези доповідей. – Частина І. – К.: Університет «Україна», 2008. – 547 с.

2. Лісовський П. М. Маніпуляція свідомістю: сутність, структура, механізм у сучасному трансформаційному суспільстві (соціально-філософський аналіз). Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2006. 200 с.

3. Юдін О. К. Інформаційна безпека держави: навч. посібник, за ред. О. К. Юдін, В. М. Богуш. Харків, 2005. 576 с.

4. Богдан М. С. Психологічні особливості спілкування залежних від соціальних мереж // М. С. Богдан, О. В. Горецька // Психологія і соціологія: проблеми практичного застосування. – 2014. – С. 25-29.

5. Бауман З. Соціальні мережі – це пастка. URL: <http://www.zbruc.eu/node/47024>